

Postava zavoljo ognja na kmetih.

(Dalje.)

Zavoljo vredbe, ktera je potrebna, da se oginj hitreje pogasi, ima gosposka ali župan, vsaj v večjih krajih, vsakemu gospodarju ali hlapcu svoje opravilo že popred povedati. Eni morajo biti za okoli pošiljati, za oginj oznaniti, eni za vodo nositi, eni za sode z vodo in druge priprave vkup voziti, eni za varovanje premoženja pogorelcov, drugi za gasiti, poderati in raztergati, in to delo ima gosposka sosedom vsako leto, kadar davke plačujejo, na novič oznaniti.

Kakor hitro hrup vstane in se znamenje ognja zasliši imajo župan in drugi bolj imenitni možje prvi biti, kateri k ognju pritekó; zakaj na njih izgledu in zapovedi, po katerim se vsi sosedge pokorno ravnati morajo, je naj več ležeče.

Če gosposka v vasi ali kje blizo svojo pisarnico ima, mora kmalo enega pisarja k ognju poslati, kateri je dosti pripraven, da red derži in ljudi vodi.

Zlasti pak se morajo tesarji, zidarji, kovači, ključarji, dimnikarji, mlinarji in taki ljudje, kateri v vasi ali kje blizo stanujejo, s svojim orodjem pri ognju znajti, ali kterege svojih tje na pomoč poslati.

Tudi hišni gospodarji in njih hlapci so dolžni, kakor hitro znamenje ognja zaslišijo, s svojimi pripravami tje priteči, in tega dela se prijeti, ktero se jim da, ali ktero jim je že pred rečeno bilo.

Ravno tako imajo tudi bližnje gosposke, samostani, fajmoštri in soseske ne samo, kadar so prošene, ampak tudi same od sebe, kakor hitro zvedó, da je oginj vstal, z ljudmi in s pripravo ena drugi na pomoč priti.

Pri ognju se sicer ljudje tako daleč, kakor je treba, k delu siliti znajo, ti pak, kateri za delo niso in druge motijo, proč odgnati; vunder se lepo z njimi ravnati mora, zato da se ljudje ne ostrašijo in gasiti ne zboje.

Pri gasenju je treba vsiga nepotrebnege vpitja se zderžati, za vodo podajati versto napraviti, namreč tako, da eni vodo naprej podajajo, med tem pak drugi že po drugi segajo i. t. n. Pot, kjer se voda na rokah ali na vozeh nosi, mora vselej prosta biti; če je treba, se tudi laterne prižgó; bolj imenitni in starji možje imajo skerbeti, da ljudje v hoji ali v voznji eden drugemu na poti niso.

Med tem, kadar možje pri ognju delajo, imajo žene in dekleta doma ostati, in če je treba, živino v hlevu odvezati, čednik pak jo mora s kom drugim, kateri za gasiti ni, kakor hitro je mogoče na polje gnati in pred ognjem obvarovati. Kadar je oginj blizo, imajo žene in dekleta streho polivati in boljše reči na zanesljiv kraj vùn nositi, kjer so nekateri možje za varhe postavljeni.

Kadar nevarnost ognja že okoli sebe seže, se morajo vse oknja, ali line pod streho zapreti, vrata ali luknje keldrov ali velbov s kamni, z rušo, z napisom ali z gnojem zadelati, zlasti pak vse reči, katerih se rad oginj prime na stran spraviti.

Na turne in pod streho cerkvá se mora kmalo voda nanositi; line se pred iskrami varujejo, in boljše cerkovne reči se, kakor hitro je mogoče, na stran spravijo.

Če je oginj še zapert, se mu, dokler je mogoče, zrak dati ne sme, ampak se mora s polivanjem in na vse viže gledati, da se zaduši. Kadar pa že vùn puhne in en kraj popade, kjer se žito, seno, slama, ali kaj tacega znajde, kjer polivanje nič več ne tekne, takrat se mora vsa lesena roba tam proč spraviti, bližnje plotove, je, če se morebiti zavoljo prostora že popred storilo ni, podreti, streho doli vreči in s stenami in drugo gorečo lesnino vred notri v hišo podreti, da se oginj pokrije in zatara.

Bližnje hiše se brez potrebe poderati ne smejo, le samo taistikrat, kadar že ni mogoče, drugači plemena ognja berzdati, se hiše naprej poderati začno. Taistikrat pak se nobenemu gospodarju znesti ni, pa bo tudi sleherni, kterege zadene za pogorelca deržan in enakih pravic deležen.

(Konec sledi.)

Kako bi se za male otroke bolj skerbelo?

Veliko staršev po kmetih ima poletni od jutra do večera polno dela na polji. Majhne otroke pusté doma velikrat same s silno nevarnostjo, velikrat jih nekoliko večjim otrokam v varstvo zročé, kateri so s tem od šole zderžani, in vunder so otroci pri vsem tem le v slabih rokah in v vsakim oziru mnogoterim nevarnostim podverženi.

V ta namen bi utegnilo prav dobro biti, ako bi imeli v vsaki vasi posebno varhinjo za celo vas. Mogla bi biti pobožna, poštena in nekoliko podučena oseba, ktera bi otroke varovala, jim primerne igrače tegnila; kar bi jih bilo že za to, bi jih učila moliti, se čedno in spodobno zaderžati v cerkvi, doma in zunej hiše; bi jih učila miloserčnosti do živali itd. Ravno tako bi jim zamogla primerne opravilica in delica odkazovati. Se vé, de bi mogla oseba za to skerb od vasi kej plačila imeti, naj bi bilo v živežu, ali kakor si bodi, kar bi ji pametne slovenske matere, obljubim, iz serca rade in obilno dale.

Ko bi tedaj starši in sploh hišni na delo šli, ali tudi druje krati, ko bi ne utegnili z otroci se pečati, bi jih varuški zročili, in bi brez skerb bili. Sila veliko otrok bi bilo po takim nesreče otétih, v ktero brez varha ali varhinje naleté. Koliko jih zgorí, se zaduši, potoni, pobije; koliko jih je od svinj razterganih in v mnogoterih nesrečah pokončanih, ki so od staršev brez varha pušeni, ali pa drugim brezpametnim vetrostim in muhastim otrokam pušeni, kateri jih tudi velikrat sami poškodujejo, ali pa pri svojih igračah pozabijo in popustijo kjer si bodi. Zraven tega pa v šolo ne hodijo, v ktero bi mogli hoditi. Verh tega bi se taki otroci precej v otročnosti priljudnosti in spodobniga obnašanja nekoliko naučili, in staršem bi bila v vsakim obziru poštena odreja otrok zlo perljajšana. V to varstvo bi se zamogli zročevati vsi otroci, ki še za delo in za šolo niso, pa tudi nekoli večji, ako bi sicer brez dela postopali.

Blagoserčni župani! sprožite to reč; teška ni izpeljati, prida pa je neizrečeno veliciga.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* V seji 31. oktobra društva sv. Mohora so bile sledeče reči obravnovane: 1. Je bilo oznanjeno, da se je doslej 574 udov oglasilo. — 2. G. Orožen, mestni kaplan v Celju, ponudi društvu svoje „časopisje Celj-

dar je po večim resničen in pa zanesljiva podlaga, na ktero se opira razsodba, kako je s sadjorejo našo. Taka, kakor pri nas na Krajskim, je pa tudi drugod po Slovenskim, razun malokterih krajev tu in tam. Vred.